Ч. 37. (В. 131.) 13 (25) Вересня 1896. **Річник XXI.** (нової серії VIII.)

Виходить у Львові кожної пятниці.

Редакция, адмінїстрация і експедиция ул. академична ч. 8.

ПРАВДА

Цїна за місячник в Австриї
на рік злр. 4·—
1/2 року „ 2·—
1/4 „ „ 1·—
за границею
на рік (8 руб.)
1/2 року (4 руб.)

ВІСТНИК ПОЛЇТИКИ, НАУКИ І ПИСЬМЕНСТВА.

Складаймо на науковий фонд товариства імени Шевченка!

Крути та не перекручуй!*)

(Відповідь „Дѣлу“ на відповідь.)

(Дальше).

В 36-ім ч. нашого вістника вказали ми на суперечність, в яку попадає „Дѣло“ з самим собою і неясність в справі зміни системи правительства супроти Русинів, бо раз каже, що зміна системи „се наш найперший і найважнїйший постулят, по котрім решта скорше чи пізнїйше сама прийде“, а опісля знов доказує, що зміна системи неможлива, що навязувати які небудь зносини з „польским“ правительством анї пожадано анї хосенно і супроти сего правительства можлива лише одна альтернатива: або ми або ви у східній Галичинї — иншого виходу нема — бо інтереси обидвох народностий розходять ся диаметрально. Ми виказали також неясність і пустословність сего нового опозицийного поклику, обчисленого лише на ефект.

В дальших розумованях вертає п. Струсевич в „Дѣлѣ“ до условя, яке Русинам висловило правительство устами ґр. Баденього, обіцюючи підпирати розвиток рускої народности а іменно: „висказувати завсїди ясно засади згідні з австрийскою ідеєю державною, рішучо отрясти ся і увільнити ся від усего того, що спиняє розвиток рускої народности на основі чисто австрийскій і бороти ся з усїми, що допускають ся в тім зглядї якихсь суперечностий або неясностий“. Відтак задає п. Струсевич

*) див. Правда 1896, ч. 36.

питанє: Чи москвофільство було завсїди суперечне австрийскій ідеї державній і думає, що лише при послїднім звороті заграничної полїтики австрийскої всякі прояви москвофільства між народами австрийскими мусять уважати ся суперечними ідеї державній — але і в тім треба розрізняти всякі нїянси. Так указує н. пр. п. Струсевич, що „ідею полудневово-славянскої великої держави“ представляють півофіциальні орґани впливом аґітаций і змагань москвофільских, та й молодоческа опозиция зазначувала свої москвофільскі симпатиї в радї державній і делеґациях — а однак нї одному мужови державному не прийшло на гадку робити сим народностям закид з їх теоретичної полїтики москвофільскої і ставити се між услівя заспокоєня оправданих змагань національних.

Погляд сей зовсїм хибний, позаяк москвофільских симпатий, які проявляють ся поміж Словінцями, Хорватами та Чехами, не можна нїяк рівняти з москвофільством поміж Русинами. Нікому з поміж згаданих Славян і в думку не приходить відцурати ся своєї рідної мови і проміняти її на московску, виступати проти словіньских, хорватских або ческих шкіл а домагати ся московских, нехтувати своєю рідною лїтературою і т. п. А всеж таки і та „теоретична полїтика москвофільска“ (як називає „Дѣло“) ставала перепоною в здїйсненю національно-полїтичних домагань у тих Славян, доволї вказати на змаганя молодочехів — отрясти ся від Вашатих і т. п.

Инакше воно проявляло ся і проявляє ся між Русинами. В тім ми зовсїм згоджуємо ся з „Дѣлом“, що не можна москвофілів галицких ідентифікувати з загалом руского населеня, бо загал руский зовсїм не бажає омосковщеня, але й сего „Дѣло“ не заперечить, що намістник в р. 1890 в своїх відомих промовах до заступників „Народної Ради“ і до послів в соймі не приписував загалови Русинів напряму москвофільского, а вимагав лише іменем правительства від Русинів, щоби „рішучо отрясли ся і увільнили ся від всего того, що спиняє розвій рускої народности на основі чисто австрийскій і бороли ся з усїми, що допускають ся в тім зглядї якихсь суперечностий або неясностий“. А що се москвофільство, яке проявляє ся поміж Русинами, суперечить ідеї державній австрийскій, сего доси нїхто з Русинів не перечив. Аж п. Струсевич хоче тепер в „Дѣлѣ“ виправдати москвофільство, покликуючи ся то на часи революциї мадярскої та нїмецко-российско-австрийского союза, то на москвофільство між південними Славянами і Чехами. Він думає, що лише Поляк міг так ставити руске питанє з таким услівєм, яке висловив в 1890 р. ґр. Баденї, а се тому, бо на погляд п. Струсевича „конкретних фактів і доказів на се мабуть не міг би нїхто подати, бо тих кількох аґентів платних московскими грішми не можна ідентифікувати з загалом руского населеня“. Отже сам п. Стру-

севич признає, що єсть аґенти платні московскими грішми, хоч сумніває ся, чи мігби хто подати конкретні факта і докази. Забуває очивидно о тім, що аґентура при редакциї „Слова“, справа Я. Головацкого, процес Ольги Грабар, „Заведеніє“ відтак застановлений процес Купчанка і т. и. події нагромадили доволї фактів і доказів, що єсть платні аґенти москвофільства. На команду тих аґентів, що для своєї пропаґанди мають свої часописи і ин. видавництва, а також повсували ся до заряду Народного Дому і Ставропиґії та Галицко рускої Матиці і Общества ім. Качковского, ба навіть силкують ся взяти в свої руки „Народну Торговлю“ і „Днїстер“, іде не тілько т. зв. „староруска партия“, але навіть голова „Народної Ради“ почав з тими аґентами робити консолїдацию, покликуючи їх навіть на „мужів довірія“, а т. зв. руска депутация до Відня вийшла головно з їх ініцияливи, їхала і ходила по Відни під їх командою а добуток сеї депутациї вони зручно і хитро вихіснували для своєї мети.

П. Струсевичови здає ся однак, що все те має лише значінє „теоретичної полїтики москвофільскої“ і що се не може і не повинно бути перепоною в заспокоєню оправданих змагань національних. На єго погляд се инша річ, а инша знов москвофільство етноґрафічне і лїтературне. П. Струсевич признає, що етноґрафічне й лїтературне москвофільство „истнує і справдї єсть болячкою на нашім орґанізмі народнім, що воно причиняє ся до деморалїзациї в справах народних (сего звичайно не признавало „Дѣло“ і п. Романчук, а говорили лише, що Русини через нову еру здеморалїзували ся), бо рускі інституциї шкільні і просьвітні не находять такої підпори від загалу (отже признає п. С. що загал стоїть таки під впливом тих москвофілів!), яка би годила ся, а тим самим воно стає ся важним чинником винародовленя Русинів“.

Так отже признає п. Струсевич істнованє москвофільства (хоч називає єго етноґрафічним і лїтературним), признає, що воно веде до винародовленя Русинів, значить, намагає ся з Русинів зробити Москалїв. Однак на єго погляд се справа наша внутрішна і її маємо полагодити розбудженєм сьвідомости національної а не інґеренциєю властий, бо се може лиш причинити ся до спиненя справи і викликати реакцию, позаяк ті власти не тїшать ся довірієм суспільности.

В теориї справа так виглядає і з того становища може п. Струсевич розумувати як хоче, розріжнювати всякі нїянси і дїлити москвофілів на: москвофільских теоретиків полїтичних, москвофілів етноґрафічних і лїтературних і т. д., однак в дїйсности, в практиці все те на одно виходить, бо всї вони (не входимо тут в те, якими дорогами і способами) бажають бути не Русинами — а Москалями і змагають до омосковщеня,

*

коли вже не народу, то бодай осьвіченої верстви суспільности. Ми признаємо, що розбудженєм національної сьвідомости можна викоріпити москвофільство серед руской суспільности. Але ми спитаємо п. Струсевича, чи консолїдацийні змаганя п. Романчука, підпирані „Дѣломъ“ і „Народною Радою“ до злученя Русинів-народовців з Марковами, Добрянскими, Кулачковскими і всякого иншого сорту москвофілами, може причинити ся до розбудженя, проясненя і утвердженя національної сьвідомости в рускій суспільности? Чи навпаки всї ті змаганя опозицийних полїтиків не затемнюють національної сьвідомости?! Сеж само „Дѣло“ добре знає, що єго предплатники кажуть: не пришлете менї на кредит „Дѣла“, то я удам ся до „Галичанина“. Чи так говорять люди національно сьвідомі? Нехай отже „Дѣло“ скаже, чи всї ті консолїдацийні змаганя не деморалїзують руской суспільности? В дїйсности воно на одно виходить, чи Марков полїтичний, а Давидяк лїтературний або етноґрафічний москвофіл — бо всї вони, як сказано в горі, змагають до одної мети, а при консолїдацийних змаганях п. Романчук і „Дѣло“ не розріжнювали нїяких нїянсів — на зборах тих був і Марков і Добряньский і Денис Кулачковский і Рожанковский і Давидяк, а з депутациєю до Відня їхав побіч Давидяка і Олесницкого — Марков і Добрянский, а у Відни устроював довірочні збори в Hotel Union побіч п. Романчука і Дра Озаркевича також Владімір О. Щавіньский! Отже з жалем лише сконстатувати мусимо, що наші опозицийні полїтики не перебирають в збруї, а хватають ся найпоганїйшого сорту аґентів, щоби вкупі з ними поборювати ненависних їм реалїстів чи новокурсників, котрим все таки анї „Дѣло“ анї п. Романчук не посьміють відмовити сьвідомости національної і дбалости о її розповсюдженє в родинї і в школї і в суспільности. Отже чи се згоджує ся з достоіньством народним, з народовскими традициями, на які наша опозиция так часто любить покликувати ся?! Коли же „Дѣло“ стоїть при тім, що москвофільство (нехай воно зве ся там лїтературне чи етноґрафічне чи яке там инше) деморалїзує руску суспільність і її винародовлює — а думає, що єдиним способом побороти єго єсть ширенє національної сьвідомости, — нехай же в першій лїнїї само ясно і виразно всюди зазначує се, нехай поборює все, що причиняє ся до затемненя національної сьвідомости, до замазуваня руской справи — а до того ведуть всї консолїдацийні змаганя, всї компроміси з москвофілами чи кацапами.

П. Струсевич запевняє, що Русини-народовцї бороли ся з тим всїм і перед новою ерою, що ідея національна скріпила ся від 1848 - 1896 і все те стало ся власною працею Русинів без помочи правительства, ба навіть при перепинюваню з єго сторони, а дальше йде ціла збірка фраз на тему віддаваня надзору полїтичного над патріотизмом

Руснпів в руки Поляків, що нїбито мають бути учителями нашими в плеканю ідеї австрийскої і т. п.

Воно булоб дуже гарно, колиб Русини розбудили таку сьвідомість національну поміж собою, що розвивалиб і плекали ідею національну не тільки без помочи правительства, але й навіть при перепинюваню з єго сторони. Булоб се гарно, колиб се була правда. Тимчасом події з минувшости національного житя Русинів в Австриї як раз суперечать сему, а іменно в 1848-их роках правительство підпомагало Русинів, няньчило їх так, що іменно се стало майже традицією в тодїшних рутеньских кружках: wir brauchen nichts zu thun, die Regierung wird schon selbst für uns sorgen, як висловив ся оден видатний проводир тодїшних Русинів. Ґр. Ґолуховский піддержував всї національні маніфестациї тодїшні Русинів а навіть вписав ся в члени Галицко-рускої Матицї! Правда, що опісля часи змінили ся, вітер подув нам в очи, але не забуваймо з половини пятьдесятих років „атамана Поґодиньской колонії", зворот Якова Головацкого, маніфест „Слова" 1866 р. і т. п. Проти сим змаганям москвофільским повстала реакция в рускій суспільности — виступило сторонництво Русинів-народовцїв. Задля такої боротьби з москвофілами Русини-народовцї видавали Вечерницї, Мету, Правду, а відтак заснували „Дѣло". В 1870 (з ініциятиви Поділя) і в 1880—82 робили Русини-народовцї заходи приєднати т. зв. „старих", що не зґоджували ся із змаганями москвофілів. Колиж процес Ольги Грабар і Наумовича виявив виразно намаганя навіть таких „старих", що брали участь в роботї суспільній і політичній з Русинами-народовцями (в І. вічу і т. п.), тодї пок. Володимир Барвіньский в знаменитих статях по процесї вказав, що неминуча потреба вирізати і випечи сей боляк з руского орґанізму. Однак сторонники п. Романчука схопили формально за руки доживаючого вже тодї свого віку редактора і не дали докінчити єму сих статий, а смерть єго рання відкрила вільну дорогу п. Романчукови до компромісів з москвофілами, які спиняли розвиток ідеї національної і її затемнювали, забаламучуючи руску суспільність.

Так отже серед громади Русинів-народовцїв найшли ся люди, що минувшостю своєю стояли в звязках з кацапами і компромісами перепинювали поступ і розвиток ідеї національної в рускій суспільности; а в правительстві тих часів на жаль не було людий, що зрозумілиб досяглість рускої справи для Австриї.

Однак п. Струсевич каже, що москвофільство се внутрішня наша справа і відкидає всяку інґеренцию правительства, бо вона може ще викликати реакцию.

Пригляньмо ся сїй політичній теориї п. Струсевича, як вона виглядала би в практицї. Москвофіли не хотять руских ґімназий, руских шкіл

загалом, бо в них молодїж учить ся рускої мови а не московскої. Тимчасом Русини-народовцї домагають ся заведеня руских шкіл. Москвофіли радіб в книжках шкільних, в урядових виданях (н. пр. вістник законів державних) бачити московщину, в урядових письмах до руских сторін теж саме, в написях на урядах і т. д. Москвофіли радіб, щоби народний театр виставляв московскою мовою написані твори, щоби Общество ім. Качковского могло за краєві гроші видавати свої іздания омосковщені. Тимчасом Русини-народовцї бажають для розвитку ідеї національної, щоб всюди тут запанувала руска народна мова. Щож тут має дїяти правительство, що сойм чи видїл краєвий? Прикладаючи до сего розумованє п. Струсевича, виходить, що правительство, взглядно власть шкільна не повинна була заводити руских шкіл, заводити в книжках чистої мови рускої і фонетичної правописи, так само в урядованю, у вістнику законів і т. п., сойм не повинен підмагати руского театру, Просьвіти, Наук. товариства ім. Шевченка і т. д., бо все те причиняє ся до нищеня москвофільства (vide промову Б. А. Дїдицкого на зборах Общества Качковского), бо москвофільство се наша внутрішня справа — а інґеренция властий може причинити ся на погляд п. Струсевича лише до спиненя справи, може викликати реакцию! Отже як вображає собі п. Струсевич, хто має давати відповідні розпорядженя що до шкіл, книжок, що до урядованя і т. п.? Правда, що нинї можна почути навіть поміж деякими народовцями голоси: все те не має вартости для нас, бо се дало правительство! Таку теорию голосить і п. Романчук про дрібні і хвилеві користи, котрі булиб хосенні при инших обставинах а при теперішних втратили свою вартість, а „Дѣло“ те саме повтаряло про „ефемеричні успіхи нової ери“. Все те москвофільска софістерия, якою пересякли і деякі скацапілі народовцї, що звикли все чіпляти ся московского хвоста. Що москвофіли так руками і ногами боронять ся проти руских шкіл, рускої мови і т. п. се річ зрозуміла, бо всяке хочби найдрібнїйше придбанє на тім полї єсть для них смертним ударом (якого ґвалту нароблли вони, коли в Чернівцях змосковщену напись на двірци желїзницї замінено чисто-рускою — бо се зазначує нашу національну окремішність!), але для чого за ними Русини-народовцї мають грати в ту саму дуду?! Чи се розбуджує, зміцняє і розповсюджує сьвідомість національну, яку п. Струсевич вважає одиноким способом для поборюваня москвофільства?!

А тепер ще одно. П. Струсевич обурює ся, що ми побіч москвофільства вказали на потребу поборюваня радикалїзму — бо він о с ь в і д о м л я є с е л я н и н а о є г о п р а в а х. Був час, коли радикали, ще тодї дуже молоденькі, робили докори народовцям, що сї займають ся лише язиковими питанями, високою полїтикою і т. д., а вказували на потребу економічної роботи для народу. Було в тих докорах багато правди, хоч

і народовці могли виказати ся деякою економічною роботою. Можна було сподївати ся, що радикали, виступивши яко окреме сторонництво, багато вдїють на полї економічної роботи. Тимчасом економічні змаганя радикалів (як н. пр. Гуцульска спілка і т. п.) звели ся на нінащо, а всю силу звернено на аґітацийну полїтику головно проти духовеньства з окликом Йосифиньского патенту. Вся майже радикальна праса має головною метою аґітацию без позитивного змісту, наповнена особистими напастями, а останне віче повітове станиславівске виявило дуже наглядно спосібности і мету радикалів. Чи така робота „осьвідомляє селянина о єго правах“, чи з такою роботою згоджує ся „Дѣло“, нехай раз скаже зовсїм щиро і отверто, нехай таких подїй а lá Трильовский не обминає заклятим мовчанєм, хоч єго з ріжних боків взивали і взивають, щоби показало свою краску. Треба раз ясно і виразно сказати, куди хочете йти і до якої мети, а не під окликом опозициї і якоїсь нїбито независимости виправляти акробатичні скоки поміж основами народовскими, москвофільскими і радикальними і всїм замилювати очи пустими і бундючними фразами о независимости.

(Конець буде).

СУЧАСНА ЛЇТОПИСЬ.

(Москвофільска премудрість і печаливість о добро рускої Церкви на зборах Общества им. Качковского. Тактика „Дѣла“ супроти москвофілів а компроміс з москвофілами львівскої „Народної Ради“. Посольскі справозданя п. Барвіньского в Буску а п. Вахнянина в Жовкві.)

„Мы проживаемъ настоящіи татарскіи времена“, говорив о. Іван Решетило на зборах общества Качковского, бо дїйсно для кацапів нема нїчого страшнїйшого на сьвітї, як „противуцерковная фонетика“, бо вона ще страшнїйша не тільки погрому татарского, але й найстрашнїйшої пошести. Тому то москвофіли „фарисействуючи“ кличуть в підмогу против сеї пошести руских владик і руску Церкву. Однак наші фарисействуючі москвофіли не видержали в сїй ролї навіть до кінця зборів, бо московске шило вилїзло з мішка. Найшов ся славний оратор Захаряк, що виявив задушевні гадки і бажаня наших москвофілів, прославляючи „безсмертного Наумовича“ (як пише „Ґалїчанїн“) і висловив рішучо і недвозначно, якої „русскои“ церкви бажає собі Общество. „Всеобщое одушевленіє“ викликане річю Захаряка так запаморочило уми всїх зібраних, що вже забули на свою ролю замаскованих фарисеїв і однодушно ухвалили вималювати портрет Наумовича для роздачи членам і видати популярну історию „русской Церкви“ а lá Дуда, а „оратора-патріота изъ-подъ сельской стрѣхи“ мусів предсїдатель на домаганє Дра В. О. Дуликевича „pokazać ludowi“.

Треба було ще для доповненя проклямувати такі деканати, як Дрогобицкий і Мокряньский, „идѣже нѣсть фонетики, ни новой еры, ни народовцевъ“, а за те виховують ся такі „ораторы-патріоты“. Видно, що наука не йде в ліс, що Общество Качковского (хоча під фірмою свого б. секретаря Савви Дуди) не на дурно видало „Иллюстрованную Исторію Руси“, не даром трудили ся многі декани і совітники консисторскі в ролї кольпортерів сеї славної „Исторіи“, коли виростають там такі гарні овочі. Тай щож дивного, коли навіть деякі кандидати на катехитів вивчують ся істориї церковної з Сави Дуди і при іспитах конкурсових мають відвагу вести борбу за тотожність і єдинство „русской Церкви“! Як дбаєш так маєш, як посієш так пожнеш. Нехай се бере на ум, кому треба і до кого се належить.

Однак збори общества Качковского виявили окрім „великої дбалости про добро“ руської Церкви (навіть Б. А. Дідицкого) і високополїтичну премудрість. О. Іван Савюк з Заболотовець (єго імя також треба завести в лїтопись на вічну память) плакав за „невинною і хорошою буквою“ ѣ (забувши або не знавши о тім, що і в теперішних книжках „фонетическихъ“ найде її збереженою і нескалїченою в молитвах і виїмках з св. письма і може нею доволї налюбувати ся і з нею наголубити ся). Однак при тій наголї проявила ся у о. Савюка якась особливша ярість до букви ї, котру назвав „накиненою спичкою (в моск. сірничок) съ двома очками“. Сю накинену „спичку“ находить о. Савюк на кожній сторонї євангелія чи иншої церковної книги, бо вона здавен давна була і єсть в „Кирилиці“ та мабуть у о. Савюка таке око, що не може стерпіти такої спички. Єндик або віл впадає в страшну ярість, коли хто перед ним махає червоним платком. Може й тут подібна проява. Отже розъярений сею спичкою поставив о. Савюк внесенє щоби в „меморіялъ центр. выдѣла къ императору включити также просьбу о очищеніе нашего языка въ школьныхъ учебникахъ“. Risum teneatis, бо се дїйсна правда і ми се до слова виписали з „Ґалїчанїна“ на вічну память до нашої лїтописи, що 8 вересня року Божого 1896 був такий чоловік обдарований незвичайною мудростю, що поставив таке внесенє і було таке „собраніе“, що се славне внесенє ухвалило. Але не досить того, що виділ общества має клопотати „императора“ (не знати якого?) о ч и щ у в а н є м я з и к а в шкільних учебниках, але не знаєте, чим сей меморіял має бути писаний? На се справдї можна би розписати конкурс і певно нїхто не вгадав би, колиб не о. Іван Решетило, котрий вніс, щоби удати ся „прямо къ императору съ меморіяломъ „к р о в ь ю писанымъ“. Се не жарт анї сьміх а таки дїйсна правда і внесенє се знов принято, як пише „Ґалїчанїн“: „Предложеніе было принято среди общого одушевленія“. Ну, коли вже так ухвалено, щоб не то вже не звичайним чорнилом, анї навіть тушом, але таки „кровью“ був писаний сей меморіял, то цїкава річ, з якої „жертвы умилостивленія“, має бути взята кров до писаня сего меморіялу, хто має бути сим „агнцем жертвованим“. Імовірно повинен би бути ним якийсь „фонетик“.

Ще одно цїкаве внесенє вийшло з уст, а радше з голови о. Сеника Корнилія, а іменно візванє від общества до правительственного комісаря, щоби „находящій ся въ Крисовичахъ подъ Мостисками монархъ былъ

увѣдомленъ о ходѣ совѣщаній членовъ Общества им. Качковского и о ихъ чувствахъ лояльности“. Щож має сьвідчити о льояльности тих членів, чи сьпів „Многая лѣта“, чи те „всеобщое одушевленіе“, з яким ті самі уста, що сьпівали „многая лѣта“, ухвалювали „единодушно“ внесеня Захаряка?! Сего не пояснив о. Сеник, та воно і не потребує поясненя, бо самі події суть найкрасшим, найвиразнійшим коментарем.

„Дѣло“, подаючи свій погляд на хід зборів Общества ім. Качковского, впевняє, що „та партия (москвофільска) не має нині вже ваги (яку мала в 60-их і ще в 70-их роках) та що вона засуджена на неминучу загибіль, а послїдний загальний збір общества ім. Качковского виказує правду того“.

Се нова тактика „Дѣла“. Воно силкує ся відказати сили і ваги москвофільству, котрому консолїдацийними змаганями допомогло до зросту і продовжило житє. Очевидно робить „Дѣло“ gute Miene zum bösen Spiel; єму соромно, що союзники п. Романчука і всеї т. зв. опозициї народовскої виправляють такі нечувані скандали, обиджають чувства кождого, що почуває ся Русином-народовцем і ще не скацапів на стілько, щоби зовсїм втратив народовскі почуваня. Das ist der Fluch der bösen That!

Тимчасом коли „Дѣло“ хоч деколи і то несьміливо обізве ся про москвофілів, виділ „Народної Ради“ львівскої, в котрій засідають і редактори „Дѣла“, постановив при надходячих виборах до ради державної піти рука в руку з москвофілами, хоч проти сему безуспішно протестував Др. Франко. Щож думати про таку писанину „Дѣла“, що нїбито москвофіли не мають тепер ваги. Коли се правда, то чогож п. Романчук і „Народна Рада“ заводить спілку з москвофілами?! Очивидно знає дуже добре п. Романчук, що всї єго опозицийні змаганя, всї останні продукциї полїтичні зробили би повне fiasco, наколиб не піддержували єго москвофіли, котрих робота має лише мету — рити і рити. Знає се так само „Народна Рада“, що без москвофільского хвоста ніяка її акция не поведе ся і тому єго всїми силами придержує ся. Хибаж „Дѣло“ забуло слова „Ґалїчанїна“ про віденьску депутацию, що мовляв, колиб не ми, то народовцї не спосібні устроїти нїякої манїфестациї, а так само депутация була по словам „Ґалїчанїна“ дїлом москвофілів, а народовців було лише кількох. Знає се також „Дѣло“, що колиб стануло на виразно народній основі і виступило рішучо проти компромісів з москвофілами, тодї значна частина єго предплатників піде до „Ґалїчанїна“, знає се дуже добре п. Белей, що всї такі компроміси занапащують нашу народну ідею, шкодять страшно поступови і розвиткови культурному і полїтичному руского народу. Однак, щож робити, коли так хоче п. Романчук і Струсевич і Король та Олесницкий, а тут колиб инакше редактор написав в „Дѣлѣ“, втратив би і сей кусник хлїба. Отака то, бачите, независимість головного дневника, що хоче заступати інтереси Русинів-народовців. І сьміх і горе!

Колиж треба грати в таку дуду „независимому“ дневникови, то очевидно треба попід небеса величати і прославляти полїтичну мудрість п. Романчука, величати незвичайні успіхи единого заступника руского народу в Долинї, Калуші і т. д. а обсьмішувати і обезчещувати діяль-

ність посольску пп. Барвіньского і Вахнянина. Очевидно горячим бажанєм „Дѣла“ і єго сторонників булаб яка небудь „геца“ для згаданих послів. Тимчасом поміж народом немає до таких забагів львівских опозицийників найменшої охоти, бо народови зовсїм о що инше розходить ся. Він дуже добре бачить і розуміє і потрафить се оцїнити, хто щиро трудить ся для народної справи. Тимто на справозданю в Буску д. 17 см. висловили зібрані там виборцї п. Барвіньскому одноголосно своє довіріє і подяку устами поважаного начальника Пилипа Романишина з Новосїлок лїских, а також виборцї в Жовкві з 27 громад д. 19 с. м. дякували п. Вахнянинови за єго труди. Однак „Дѣлу“ треба конечно боронити монополю єдиного заступника Руси і тому випадає єму маловажити, обсьмішувати і перекручувати все, що відносить ся до пп. Барвіньского і Вахнянина. Крутить бідолашне, як може і вміє, бо на лїпшу і розумнїйшу роботу єму здобути ся годї!

У НОЧІ.

Ой ніченько хмура, темна, люблю тебе друже!
Огорни мене, окутай та міцно, та дуже!
Огорни мене навколо, щоб сьвіту не бачить,
Щоб не чув я хоч до ранку, як серденько плаче,
Щоб заснув я сном солодким та й приспав недолю,
Щоб хоч уві снї побачив чарівницю волю...
Нічко, мамо моя рідна! приспи моє серце,
Хай спочине, не тріпоче, замовкне, не бєть ся!
Моя любо, темна нічко! Чи сказати стиха?
Я кохаю дївчиноньку... Та бездолле й лихо
Гнїтить мене у неволї! Тут я загибаю,
А мила у ріднім краї сльози проливає...
Чи зійдемось ми до купи краєві служити?
Чи менї на віки вічні в неволї нудитись?
Силу менї, волю менї! В край рідний полину,
Ой не хочу загибати в неволї, в чужинї!
Тут чужий я, одинокий, марно вік свій трачу,
Там я рідний, там бажанний, там доля юнача...
Щож мовчиш, похмура нічко? Чом темнїща стала?
Ох, навіщо душа знову усе нагадала?
Ой, я плачу і ридаю, хоч не ллють ся сльози,
Хоч на серцї холод-туга, аж серце морозе...

Подивив ся у минуле — розвередив рани,
А в будущину погляну — схована в тумані...
. . . .
Чиж побачу ще тебе я, ой рідна Вкраїно?
Чиж до тебе пригорну ся, ой вірна дівчино?...

Шелест Петро.

УКРАЇНЬСКІ МЕЛЬОДИЇ.

* *
*

Невеселі пісні довелось нам сьпівать,
Не про славу народню і волю,
А про тяжку неволю, невольничу долю
Довело ся пісні нам складать
І лиш тільки під шелест широкої ниви
І їх згуків ридання журливі
Свої думи боязно вливать.
Наша пісня в неволї, в запреті зростала,
І неволя пітьмою її обгортала...

Огляд полїтичний.

Австрийско-угорска монархія. Молодоческий орґан Narodni Listy надають подорожи ґр. Баденього в побережу таке значінє, яке ми зазначили в останнїм числї нашого вістника і вказують, що вона матиме вплив на утворенє більшости в будучій радї державній. Цїкаве з того поводу також посольске справозданє Айма, котрий вказує на можливість союза з Поляками і покладає надїї на здїйсненє національних бажань ческих з підмогою мінїстерства ґр. Баденього. Politik обговорюючи сю річ п. Айма, зазначує, що молодочехи завертають на шлях промощений давнїйше старочехами. „Дѣло“ очивидно не радо глядить на сей зворот молодочехів, позаяк воно так одушевляло ся недавно антикоалїцпєю славянскою, а тепер не мати ме союзників в Чехах.

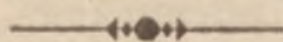
Вибори соймові в Стириї і Каринтиї з менших посїлостий випали в користь нїмецких клерикалів і їх союзників Словінців. Лїберали перепали.

Сойм угорский має бути з початком жовтня розвязаний, а міністерство Банфіого, котре не опирає ся підвисшеню квоти на спільні видатки дбати ме про більшість прихильну переведеню угоди австро угорскої.

Рада державна скликана на 1 жовтня і вже на першім засіданю предложить міністер Біліньский буджет з своїм exposé. Поки комісия буджетова приготовить се до парляментарного полагодженя, буде рада державна займати ся законом про своїну.

Заграниця. Найважнійшою подією політичною в сій хвилї єсть подорож царя з Копенгаґи до Анґлії. З огляду на ірляндский анархістичний заговор проти царя викритий нещодавно, заведено там всякі остороги. Різке становище Анґлії супроти Туреччини спонукало султана, що позволив шефови головного штабу одеского Чигачеви оглянути укріпленя дарданельскі. Ся подія вельми занепокоїла сьвіт політичний, а причини сеї події треба глядїти в становищу Анґлії. Туреччина бажала сим зазначити, що в критичній хвилї може числити на підмогу Росиї. Цікава річ як сї справи уложать ся підчас побуту царского. — В Царгородї настав тепер потроха спокій, а з німецкого боку роблять ся заходи, щоби сей спокій утревалити. Думають там іменно про установу комісиї, якаби була рішаючою інстанциєю між султаном а єго міністрами.

Положенє в Ішпанії щораз труднійше. В провінциї Валєнчиї жандармерия розбила шайку републиканьску а в Барчельонї увязнено бувшого міністра ішпаньскої републики Естеванеца з 18 републиканцями. До всего того ще між війском зовсім підупала карність, а багато збігців републиканьских схоронило ся на територию француску.

ЗМІСТ:

Видає і за редакцию одвічає: **Антін Березиньский.**

З друкарнї Наукового Товариства імени Шевченка під зарядом К. Беднарского.